

УЕБИНАР ПО ПОКАНА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ LIFE 2020

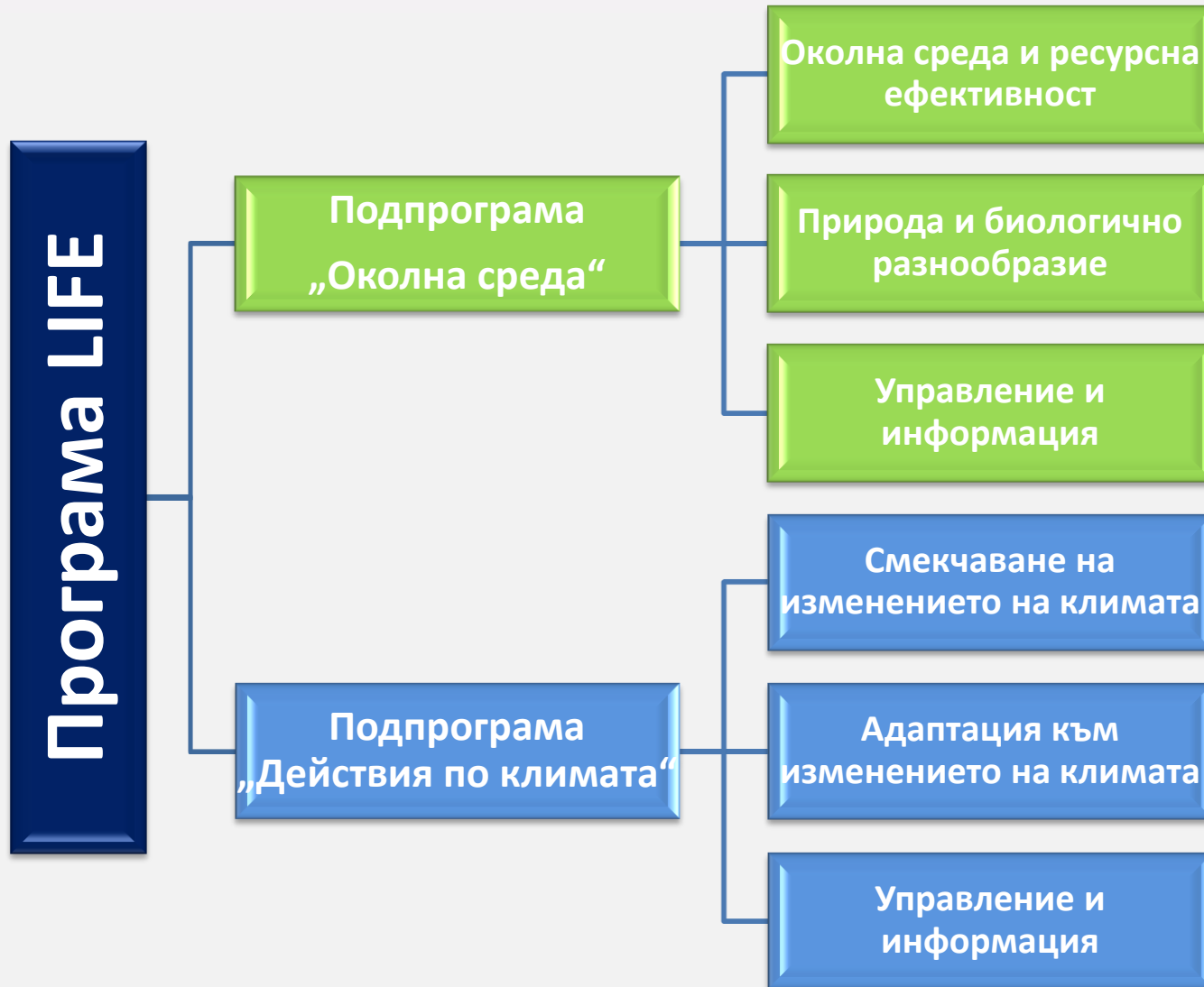
Финансови насоки при подготовка на проекти

16 ЮНИ 2020л

 LifeBulgaria

Структура на Програма LIFE за периода 2014-2020

Степен на съ-финансиране

Традиционни проекти: Макс. 55%, от общите допустими разходи по проекта, с две изключения:

- Природа и биоразнообразие: макс. 60%
- Природа и биоразнообразие, когато консервационните дейности върху местообитания/видове е над 50% от бюджета: макс. 75%

Интегрирани проекти, подготвителни проекти и проекти за техническа помощ: 60% съ-финансиране;

Проекти за изграждане на капацитет: 100% съ-финансиране.

Формат на проекта:

- Продължителност: няма ограничение;
- Партньори: един координиращ и асоциирани бенефициенти;
- Финансиране от ЕС: €500,000 до € 5 милиона;

Преди да кандидатствате

✓ Разгледайте:

- Регламент (ЕС) № 1293/2013 за програма LIFE;
- Многогодишната работна програма за LIFE за периода 2018-2020 - проектните теми;
- Споразумението за отпускане на финансова помощ (Специалните условия - чл. I. 13 и Общите условия - чл. II.19);
- ЧЗВ (на български език: www.life-bulgaria.bg; на английски език: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/frequently-asked-questions-faqs>);
- Ръководства за кандидатстване и Анекс X (Финансови насоки);
- Ръководствата за оценка на проектни предложения по програмата

Бъдете реалистични!

Формуляри за финансово заявление (F1 -> F8)

- ✓F1 - Преки разходи за персонал;
- ✓F2 - Пътни и дневни разходи;
- ✓F3 – Външна помощ;
- ✓F4 – Разходи за дълготрайни активи
 - F4.a - Инфраструктура;
 - F4.b - Оборудване;
 - F 4.c – Прототип

- ✓F5 – Разходи за земи
 - F5.a - Покупка на земя;
 - F5.б - Отдаване под наем на земя;
- ✓F5.в - Еднократни компенсации;
- ✓F6 - Разходи за консумативи;
- ✓F7 - Други разходи;
- ✓F8 - Режимни разходи;
- ✓FC – Финансов принос.

Важно: Представят се общите разходи в € и допустимите разходи в € за всяка категория разходи!

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

Видове договори

- ✓ Труови договори /служебни правоотношения на служители (персонал) назначен със заповед или еквивалентен документ
- ✓ Договори по извънтрудовото правоотношение с физически лица (граждански договори) - прилагат разпоредбите по чл. II.19.2 (а) от Споразумението
 - лицето работи при условия, сходни на тези на служител (организация на работата; изпълнението на задачите и помещенията, където се изпълняват задачите);
 - резултатът от работата принадлежи на бенефициента (освен ако не е договорено друго);
 - разходите не се различават съществено от разходите на персонала, изпълняващ подобни задачи по трудов договор с бенефициера;

Позиция / Роля в проекта: Определяне на броя и типа позиции по ясен и недвусмислен начин.

Примери за категории персонал / роли в проекта са: старши инженер / ръководител на проекта, техник / анализатор база данни, административен сътрудник / финансово управление и др.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

Бюджетиране на часова/дневна ставка при заплати

Дневна ставка = годишните разходи за заплати (брутни суми по заплати, осигуровки за работодателя и др.)/продуктивното работно време за годината

Пример за продуктивни работни дни за годината:

Календарни дни	365
Почивни дни	-104
Национални празници	- 15
Годишна отпусака	- 21
Болнични (средно годишно)	- 10

Общо продуктивни работни дни = 215 (1720 часа)

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

ВАЖНО!

- ✓ На етап бюджет, ставката може да се изчисли на база индикативна средна годишна заплата за съответната категория персонал, сектор, държава, тип организация и др., и на база индикативното продуктивно работно време (1720 часа). На етап отчитане се взимат **АКТУАЛНИТЕ** данни за всеки служител/лице от персонала.
- ✓ В годишната сума за заплати са включени обезщетенията за платен годишен отпуск, но в продуктивното работно време дните на платения отпуск се изключват!
- ✓ В годишната сума за заплати се изключват обезщетенията за болнични, дните за болнични също не участват в продуктивното работно време.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ – F1

Попълване на Time sheet

**Разходи по трудови
договори/служебно
правоотношение**

По трудови договори или договори на служебно правоотношение - Времето, което всеки служител отделя за работа по проекта, когато работи на непълно, нефиксирано, различно работно време всеки месец.

Изключения:

- когато служителят е назначен на пълно работно време към проекта;
- когато е предвиден фиксиран процент от възнаграждението му по проекта;
- или ако лицето работи средно по-малко от 2 дни на месец в една календарна година по проекта, финансиран от програма LIFE.

Разходи по граждански договор за персонал?

- ✓ Възнаграждението се основава на работни дни/часове, а не на база конкретни продукти / услуги;
- ✓ Задължително попълване на time sheet;
- ✓ Отчитане: *часовата ставка X действително работените часове по проекта;*

✓ Договорите включват задължителни реквизити. Два варианта:

1. Установена конкретна часова ставка по договора – при изчислението на разхода се приема тази ставка;
2. Фиксирана сума и общ брой работни дни/часове по договора – за изчислението на ставката общата сума по договора се дели на работното време по договора.

Важно: Когато договорът предвижда само обща сума и не посочва времето, необходимо за извършване на работата, разходите не попадат под перо „Персонал“, а под „Външна помощ“ (при изпълнение на член II.19. е) от Споразумението).

✓ Допълнителен персонал - постоянен/временен персонал, чиито договори или подновяване на договори по проекта стартират:

- на или след началната дата на проекта,
- или след датата на подписване на споразумение за безвъзмездно финансиране, ако то е преди началната дата на проекта,
- и предвиждат назначаване към проекта LIFE.

✓ „Не допълнителен“ персонал - постоянният персонал, който вече е бил нает преди началната дата на проекта, чиито договорни задължения преди това са били свързани с изпълнението на програмата LIFE;

✓ **Правило за 2 %** - Сумата на приноса на публичния субект (координиращ бенефициент и/или асоцииран бенефициент) към бюджета на проекта **ТРЯБВА да надвишава (най-малко 2%)** сумата от разходите за заплати за персонала, който не „допълнителен“ (член II.19.2 от *Общите условия на Споразумението*).

Пример: Сума на разхода за „не допълнителен персонал“ – 10 000 EUR, сума за приноса от публичния субект – 10 200 EUR

НОВО: Средствата по правилото за 2% могат да бъдат осигурени от ТРЕТИ СТРАНИ - публични субекти, а не от публичния субект от проектния консорциум

ПЪТНИ И КОМАНДИРОВЪЧНИ – F2

- ✓ Разходите за пътни, квартирни и храноден - в съответствие с вътрешните правила на бенефициента;
- ✓ За дните на срещи/събития, в които е включено изхранване, не следва да се калкулират дневните надбавки за пътуващия;
- ✓ Разходи за гориво в т.ч. разходи за ползване на служебен автомобил. При липса на вътрешни правила, разходите, свързани с използването на тези автомобили, се оценяват на **0,25 EUR / km**.
- ✓ Ясно и обосновано описание - целта на пътуването трябва да бъде описана (вкл. броя на дните, пътуващите, дестинацията и т.н.)
- ✓ Да се следва принципа на икономичност и екологичност – видео конферентни срещи се препоръчват като алтернатива.

Примери за описание:

"2 лица x 1 събитие за разпространение" "за 2 дни"; "1 човек x 1 техническо координационно заседание x 1 ден" и т.н

Важно: Разходите, свързани с такси за конференции, попадат под "Други разходи" (F7).

ВЪНШНА ПОМОЩ – F3

✓ **Макс. 35% от общия бюджет, освен ако не е одобрено друго**

Примерни разходи:

- Създаването на лого; Разработване на план за разпространение;
- Дизайн на материали за популяриране и разпространение; Печат на материали (книги, ръководства и т.н.);
- Наем на оборудване/материали/земи/други

✓ **Кой разход НЕ попада под Външна помощ?**

- Разработването на **прототипи** се бюджетира под Дълготрайни активи (прототип);
- **Покупката или лизингът (финансов) на оборудване и инфраструктура** се бюджетира в съответните категории разходи, а не под «Външна помощ»;
- Разходите за **отдаване под наем на права на ползване на земя** се начисляват под «Външна помощ» (F3) само ако се отнася до краткосрочен договор, който изтича преди крайната дата на проекта. **Дългосрочните лизинги** – попадат под категория «**Земя**» (F5)

Под – договаряне

- **За публични органи** – Правилата на обществени поръчки в съответната държава на бенефициента – координиращ или асоцииран партньор;
- **За други бенефициенти** – **НОВО**: Отпада изискването за провеждане на открити процедури (търгове), ако сумата на договора е по-голяма от 139 000 евро.

✓ ВНИМАНИЕ - Независимо дали се организира търг или не:

- Да се спазва **най-доброто съотношение качество – цена** (икономически изгодна оферта) или според случая, оферта, предлагаща **най-ниска цена!**
- Да **няма разделяне на икономически дейности**, в случай на свързани услуги;
- Да **няма възлагане на договори между бенефициенти/филиал на бенефициент.**

ОБОРУДВАНЕ/ИНФРАСТРУКТУРА/ПРОТОТИП

F4.a, F4.b и F4.c

Видове:

- ✓ Разходите за дълготрайни активи (в т.ч. придобити чрез финансов лизинг, т.е. с опция за закупуване);
- ✓ Дълготрайни активи, които се амортизират в годината на закупуване/в рамките на проекта (лап топ, смарт телефони, таблети, фото и GPS оборудване и т.н.)

Действителни разходи: цялата сума на разходите за оборудване и инфраструктура;

Допустими разходи: само амортизацията, като съфинансирането от ЕС е до:

- 50% за оборудване;
- 25% за инфраструктура;

Изключения, с допустими разход 100% - чл. I.13 от Специални условия и чл.II.19.2 (с) от Споразумението:

- **Прототипи** (специално създадени за проекта/недостъпни като сериен продукт/не комерсиализирани);
- **НОВО:** В случай, че Дълготрайните активи бъдат използвани до края на амортизационния им срок за дейности, свързани с целите на проекта и след неговото приключване.

ИНФРАСТРУКТУРА - F4.a

Допустими разходи: само за дребно-машабна инфраструктура; "единичната единица инфраструктура" е до 500 000 евро;

"Единична инфраструктура" - всички елементи, които са физически обвързани и осигуряват функционалността на инфраструктурната инвестиция (напр. екологичен мост, прегради, табели и т.н.);

Собственост: Субектът, който пряко притежава или ще притежава инфраструктурните активи, трябва да е част от партньорството по проекта;

Изключение: обосновка за осигуряване на ефективен принос към целите на членове 14, 15 и 16 от регламента LIFE;

Описание: ясно описание и разбивка за единица цена - "поддържаща стоманена конструкция", "основа на инсталацията", "ограда" и т.н.;

Важно: Лимитът от 500 000 евро за инфраструктура се отнася **за целия проект и за фактическите разход**, без прилагане на амортизация.

ОБОРУДВАНЕ - F4.b

Описание: ясно описание на всяка единица (лап топ, софтуер - разработен на място или закупен от под-изпълнител); „измервателна апаратура“, „машини за...“)

Ограничение: допустим разход е до 50% от общия разход за оборудването

Пример: Покупка на дълготраен актив, който се ползва 2 год. от датата на експлоатацията му в рамките на проекта, но **НЕ се ползва за целите на проекта** след неговото приключване

Категория	Описание на актива	Годишна данъчна АН (%)	Обща АН за 2 години (%)	Допустим % на разхода по програма LIFE
1	2	3	4	5
Категория II	машини, производствено оборудване, апаратура	30%	60%	50%
Категория III	транспортни средства, без автомобили	10%	20%	20%
Категория IV	компютри, периферни устройства за тях, софтуер и право на ползване на софтуер, мобилни телефони	50%	100%	50%
Категория V	автомобили	25%	50%	50%

**Закупуване на апаратура,
която НЕ се ползва за целите
на проекта след края на проекта:**

Цена на апаратура - 10000 EUR;

ГАН – 30% на година;

**Период на експлоатация - 3,5 г. по
време на проекта (100%
амортизация);**

**Допустим разход по LIFE - 50%
или **5000 EUR;****

Перо – „Оборудване“, форма F 4.b

Наем на апаратура:

**Цена за наем за периода – 6500
EUR;**

**Период на наем - 3,5 години в
рамките на проекта (42 м.*155 EUR);**

**Допустим разход по LIFE - 100%
или **6500 EUR;****

Перо – „Външна помощ“, форма F3

ВАЖНО: Разходите за наемане или лизинг (оперативен) на оборудване или други активи са допустими, при условие че НЕ надвишават разходите за амортизация на подобно оборудване или активи.

ПРОТОТИП - F4.c

✓ Прототип

- инфраструктура и/или оборудване, специално създадено за изпълнението на проекта и което никога не е било комерсиализирано и не е налично като сериен продукт.
- не може да се използва за търговски цели по време на проекта. (Член I.13 от Специалните условия и член II.19.2, буква в) от Общите условия на образеца на Споразумението за отпускане на безвъзмездни средства)
- ✓ Характерни са за пилотните или демонстрационните проекти.
- ✓ Описание: ясно описание на прототипа

Важно:

- ✓ Всички разходи, свързани с прототипа, дори ако работата се извършва по договор за подизпълнение с външен субект, трябва да се отчита в категория «Прототип», а не във «Външна помощ»!;
- ✓ При използване за комерсиални цели в рамките на проекта, това следва да бъде описано в проекта. Разходът няма да бъде 100% допустим за съфинансиране.

ЗЕМЯ - F5

Допустимост на разхода:

- ✓ За проекти по „Природа и биоразнообразие“, „Смекчаване на измененията на климата и Адаптация на климата;
- ✓ Критериите по чл. II.19.2. от Общите условия на Договора за безвъзмездни средства.

Общи условия:

- При закупуване или при дългосрочен лизинг (минимум 20 г.) – в категория „Земя“;
- При краткосрочното наемане - в категория „Външна помощ“;

Описание на покупката на земя/дългосрочен наем/еднократна компенсация: ясно описание на всеки елемент: "Закупуване на пасища в ...", " Еднократна компенсация за права за експлоатация на торф в под-обект Y" и др.

Очаквана цена на хектар: Прогнозна стойност, без данъци и такси.

ЗЕМЯ - F5

Важно:

- Няма конфликт на интереси с бенефициенти по проекта;
- Цената се основава на пазарните условия;
- Продавачът на земя/права за ползването на земя не е публичен орган (освен в специфични случаи на временна компенсация);
- Координиращият бенефициент трябва да гарантира, че вписването в имотния регистър включва гаранция, че земята ще бъде определена окончателно за опазване на природата.

КОНСУМАТИВИ - F6

Общи условия: покупка, производство, ремонт или използването на материали, не включени в инвентара на дълготрайните активи на бенефициерите

Пример: материали за експерименти; запаси на храна за животни; материали за разпространение – ако са значителен разход; дълготрайни стоки – ако са капитализирани и/или са използвани 100% за проекта; начислени пощенски разходи и др.;

Важно: Консумативите са различни от общите консумативи, които попадат под категорията «Режийни разходи» (телефонни разходи, административно-организационни разходи за комуникация, фотокопия, офис материали, вода, газ и др.)

ДРУГИ РАЗХОДИ – F7

Общи условия: преки разходи, които не попадат в друга категория

Видове:

- Банкови такси, поети от Координиращия бенефициент;
- **НОВО:** Малки грантове до трети страни за „местни инициативи“ – до 20 000 евро на инициатива, максимален фонд от 100 000 евро за проекта по LIFE;
- Такси за конференции;
- Застрахователни разходи, когато тези разходи произтичат само от изпълнението на проекта и т.н.;
- Разходите за одит – за всеки партньор по проекта, който иска принос от ЕС повече от 750 000 евро;
- Разходи за преводачески услуги;
- Пътни разходи на лица, които не попадат в персонал;
- Материали за разпространение: закупуване или отпечатване на материали (продукти) за разпространение;
- Разходите за банкова гаранция, ако се изисква от Възложителя (чл. I.4.2 и I.4.9 от Специалните условия и член II.19.2, буква д) от Общите условия на Споразумението).

РЕЖИНИ РАЗХОДИ – F8

- ✓ **Максимумът е на бенефициент ;**
- ✓ **Справедлив дял** от общите режимни/административни разходи на бенефициента.
- ✓ **Единна ставка - макс. 7% от общите преки допустими разходи, БЕЗ** разхода за закупуване/наемане на земя/еднократни компенсации;
- ✓ **Справедлив дял** – при инфраструктурни проекти с висок бюджет, режимните разходи е нормално да са по-ниски от 7%

ПРИМЕР - БЮДЖЕТ

Консолидиран бюджет

Финансови източници - ЕС

Вид разход	Обща сума на фактическите разходи	Обща сума допустими разходи
Персонал	200000	200000
Допълнителен	100000	100000
Не допълнителен	100000	100000
Пътни	20000	20000
Външна помощ (14%)	100000	100000
Оборудване	80000	40000
Консумативи	20000	20000
Други	50000	50000
Непреки разходи	46900	46900
Общо:	716900	676900

Финансови източници	Обща сума	%
Координиращ бенефициент	222605	31.05%
Асоцииран бенефициент 1 (публична институция)	102000	14.23%
Асоцииран бенефициент 2	20000	2.79%
Принос от съфинансираща институция	0	0.00%
Искана сума от LIEF - 55%	372295	51.93%
Общи разходи по проекта:	716900	

Финансов принос за публичните институции – отговарят на правилото за 2%

Финансов принос от ЕС – изчислява се като % от допустимите разходи по програмата, а не от общите фактически разходи.

Общата сума на финансовите източници трябва да е РАВНА на общите ФАКТИЧЕСКИ разходи по проекта.

ДДС

- ✓ Неъзстановим ДДС е допустим като разход, с изключение на дейностите, които отговарят на понятието суверенни правомощия, упражнявано от държанит – членки;
- ✓ Признава се само ДДС, който не може да бъде възстановен от държавата;
- ✓ За публични органи: Разходът за ДДС е недопустим, ако е свързан с дейности/услуги, извършвани като публични органи.

Финансова надеждност - проверка

При проект >750 000 EUR с частен субект като координатор на проекта - изисква се одитен доклад за последната финансова година от сертифициран външен одитор;

Деларация за валидността на финансовите данни - ако такъв одитен доклад не се изисква съгласно националното законодателство

Филиал, дъщерни компании

- ✓ Филиали/дъщерни компании в т.ч. на членове на асоциации - допуска се участието им в проекта;
- ✓ Ясно описание на **разхода** - изсква се акроним на субекта към описанието на разходите в бюджета на съответния кандидат;
- ✓ Критерии за **допустимост** – същите, които са валидни за кандидата по проекта т.е. не могат да бъдат физическо лице;
- ✓ Правна връзка с кандидата или членството;
- ✓ Бенефициентът отговаря за тях;
- ✓ При важна роля в проекта – асоциирани партньори

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Повече информация на:

www.life-bulgaria.bg

<http://ec.europa.eu/environment/life/>